

Finansirano u okviru posebnog sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava br. 2018 / 402-850 iz Višekorisničkog programa EU IPA II za Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Sjevernu Makedoniju, Kosovo*, Crnu Goru i Srbiju

Investicijski okvir za Zapadni Balkan Instrument za infrastrukturne projekte Tehnička pomoć 8 (IPF 8)

TA2018148R0 IPA

Mediterranski koridor CVC, Bosna i Hercegovina – cestovna povezanost sa Hrvatskom, poddionica: Konjic (Ovčari) – tunel Prenj – Mostar sjever

Analiza neusklađenosti i Paket dokumentacije za objavljivanje iz Procjene utjecaja na okoliš i društvo (PUOD)

WB20-BiH-TRA-02 Komponenta 1

Knjiga 1: Studija o procjeni utjecaja na okoliš i društvo

Poglavlje 18 Rezidualni utjecaji

Oktober 2023.

Investicijski okvir za Zapadni Balkan (WBIF)

Instrument za infrastrukturne projekte

Tehnička pomoć 8 (IPF 8)

Infrastruktura: energija, okoliš, društvena, transportna i digitalna ekonomija

TA2018148 R0 IPA

Knjiga 1: Studija o procjeni utjecaja na okoliš i društvo

Poglavlje 18 Rezidualni utjecaji

Oktobar 2023. godine

Instrument za infrastrukturne projekte (IPF) je instrument tehničke pomoći Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF) koji je zajednička inicijativa Europske unije, međunarodnih finansijskih institucija, bilateralnih donatora i vlada Zapadnog Balkana, a podržava društveno-ekonomski razvoj i pristupanje EU širom Zapadnog Balkana pružanjem finansijske i tehničke pomoći za strateška infrastrukturna ulaganja. Ova tehnička pomoć finansira se iz EU fondova.

Izjava o odricanju odgovornosti: Autori preuzimaju punu odgovornost za sadržaj ovog izvještaja. Iznesena mišljenja ne odražavaju nužno stav Europske unije ili Europske investicione banke.

BR. PROJEKTA

BR. DOKUMENTA

WB20-BIH-TRA-02

VERZIJA	DATUM	OPIS	PRIPREMIO	PROVJERIO	ODOBRIO
1	25/09/2021	SPUOD	Tim eksperata	Irem Silajdžić Konstantin Siderovski	Richard Tadani
2	21/11/2022	SPUOD – Poglavlje 18 Rezidualni utjecaji	Tim eksperata	Irem Silajdžić	Richard Thadani
3	03/03/2023	SPUOD – Poglavlje 18 Rezidualni utjecaji	Tim eksperata	Irem Silajdžić	Richard Thadani
4	10/10/2023	SPUOD – Poglavlje 18 Rezidualni utjecaji	Tim eksperata	Irem Silajdžić	Richard Thadani

SADRŽAJ

18 Rezidualni utjecaji

6

Popis tabela

Tabela 18-1: Procjena rezidualnih utjecaja 7

Tabela 18-2: Procjena jačine i prihvatljivosti rezidualnih
utjecaja koji će ostati nakon ublažavanja

2322

18 Rezidualni utjecaji

Rezidualni utjecaji su utjecaji preostali nakon provođenja svih mjera ublažavanja navedenih u Planu za upravljanje društvom i okolišem, te Planu upravljanja biodivezitetom (PUB). Ovo poglavlje predviđa rezidualne utjecaje za svaku fazu Projekta (predizgradnja, izgradnja i korištenje).

Tabela u nastavku sumira identifikovane značajne okolišne i društvene utjecaje i njihovu procjenu nakon provođenja mjera ublažavanja.

Tabela 18-1: Procjena rezidualnih utjecaja

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
Staništa					
Predizgradnja	Negativni utjecaji zbog neadekvatnog planiranja radova i zahtjeva Glavnog projekta	Visok / Značajan	19.1.1	Ukoliko se Glavni projekat izradi tako da uključuje revitalizaciju staništa nakon završetka izgradnje zasadima autohtonih biljnih vrsta karakterističnih za ovo područje i sprečavanje rasta i širenja invazivnih vrsta i ukoliko se budu implementirale mjere ublažavanja predviđene u PUB-u, ovaj utjecaj će se u potpunosti ublažiti.	Ne
Predizgradnja	Nedostatak ažuriranih podataka o trenutnom stanju	Visok / Značajan	19.1.2	Utjecaj se može u potpunosti ublažiti provođenjem istraživanja kako je navedeno u Planu upravljanja društvom i okolišem, te PUB-u.	Ne
Izgradnja	Gubitak staništa zbog pripreme gradilišta i izvođenja građevinskih radova	Visok / Značajan	19.1.3	Implementacijom predloženih mjera nije moguće u potpunosti ublažiti ovaj utjecaj. On se smatra trajnim utjecajem projekta. Prioritetne odlike biodiverziteta i kritična staništa zabilježena u Projektnom području će vjerovatno biti pod negativnim utjecajima različite prirode. Ovi pritisci se djelomično mogu ublažiti predloženim mjerama, međutim, neka od obilježja će biti pod direktnim i neizbježnim utjecajem zbog svog	Da

SLUŽBENA UPOTREBA

8 COWI | IPF
 INSTRUMENT ZA INFRASTRUKTURNE PROJEKTE – TEHNIČKA POMOĆ 8 (IPF8) - TA2018148 R0 IPA
 STUDIJA O PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ I DRUŠTVO – POGLAVLJE 18 REZIDUALNI UTJECAJI

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
				položaja u odnosu sa planiranom trasom autoceste. Ovaj rezidualni utjecaj nije prihvatljiv kao takav i kompenzacija će morati biti uključena.	
Izgradnja	Potencijalno dodatno neplanirano narušavanje staništa	Umjeren/ Značajan	19.1.3	Ovaj utjecaj će se u potpunosti ublažiti ako se budu implementirale mjere ublažavanja predviđene u PUB-u.	Ne
Izgradnja	Širenje invazivnih vrsta	Umjeren/ Značajan	19.1.4	Utjecaj se može u potpunosti ublažiti provođenjem istraživanja kako je navedeno u Planu upravljanja društvom i okolišem, te PUB-u.	
Korištenje	Fragmentacija staništa	Umjeren/ Značajan	19.1.5	Implementacijom predloženih mjera nije moguće u potpunosti ublažiti ovaj utjecaj. On se smatra trajnim utjecajem projekta. Morat će se provesti kompenzacijske mjere kako je navedeno u PUB-u.	Da
Vegetacija i flora					
Predizgradnja	Negativni utjecaji zbog neadekvatnog planiranja radova	Umjeren / Značajan	19.1.6	Ukoliko se Glavni projekat izradi tako da uključuje Plan upravljanja invazivnim vrstama radi sprečavanja rasta i širenja invazivnih vrsta i ukoliko se budu implementirale mjere ublažavanja predviđene u PUB-u, ovaj utjecaj će se u potpunosti ublažiti.	Ne

SLUŽBENA UPOTREBA

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja / značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
Predizgradnja	Nedostatak ažuriranih podataka o trenutnom stanju	Umjeren / Značajan	19.1.6	Zahtjevi koji se odnose na ažuriranje trenutnog stanja navedeni su u PUB-u. Ako se implementiraju kako je zahtijevano, utjecaj će biti u potpunosti ublažen.	Ne
Izgradnja	Uklanjanje vegetacije i biljnih vrsta u fazi pripreme gradilišta i tokom izvođenja građevinskih radova	Umjeren / Značajan	19.1.7	Implementacijom predloženih mjera nije moguće u potpunosti ublažiti ovaj utjecaj. On se smatra trajnim utjecajem projekta. Zbog toga, Projekat zahtijeva kompenziranje kako je definisano u PUB-u.	Da
Fauna					
Predizgradnja	Negativni utjecaji zbog neadekvatnog planiranja radova i zahtjeva Glavnog projekta	Visok / Značajan	19.1.9	Ukoliko se Glavni projekat izradi tako da uključuje zaštitne ploče za ptice i da se nastoje izbjeći moguća skloništa i mjesta hibernacije i ukoliko se mjere ublažavanja predviđene u PUB-u budu implementirale, ovaj utjecaj će se u potpunosti ublažiti.	Ne
Predizgradnja	Nedostatak ažuriranih podataka o trenutnom stanju	Umjeren / Značajan	19.1.10	Zahtjevi koji se odnose na ažuriranje trenutnog stanja navedeni su u PUB-u. Ako se implementiraju kako je zahtijevano, utjecaj će biti u potpunosti ublažen.	Ne

SLUŽBENA UPOTREBA

10 COWI | IPF
 INSTRUMENT ZA INFRASTRUKTURNE PROJEKTE – TEHNIČKA POMOĆ 8 (IPF8) - TA2018148 R0 IPA
 STUDIJA O PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ I DRUŠTVO – POGLAVLJE 18 REZIDUALNI UTJECAJI

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja / značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
Izgradnja	Uznemiravanje faune	Umjeren / Značajan	19.1.11	Ovaj utjecaj je privremeni i može uzrokovati reverzibilnu promjenu u ponašanju faune. Ukoliko se mjere ublažavanja predviđene u PUB-u budu implementirale, ovaj utjecaj će se u potpunosti ublažiti.	Ne
Izgradnja	Potencijalno uznemiravanje gnijezda ili skloništa vrsta koje imaju sezonski varijabilnu ranjivost zbog uzgoja, vremena hranjenja ili sezonskih migracija	Umjeren / Značajan	19.1.12	Ukoliko se mjere ublažavanja predviđene u PUB-u budu implementirale, ovaj utjecaj će se u potpunosti ublažiti.	Ne
Izgradnja	Potencijalni smrtni slučajevi ili ozljede životinjskih vrsta uslijed uklanjanja vegetacije i kretanja teške mašinerije	Umjeren / Značajan	19.1.13	Ukoliko se mjere ublažavanja predviđene u PUB-u budu implementirale, ovaj utjecaj će se u potpunosti ublažiti.	Ne
Korištenje	Fragmentacija staništa	Umjeren / Značajan	19.1.14	Uz pretpostavku da su mjere monitoringa uspješno provedene, kao i održavanje zamki za vodozemce i prolaza ispod vijadukta, ovaj utjecaj u potpunosti može biti ublažen.	Ne
Podzemne vode					

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
Izgradnja	Prodor podzemne vode u tunelske cijevi tokom iskopa može uticati na stabilnost konstrukcije i izazvati sigurnosni rizik	Umjeren / Značajan	19.2.2	Uz provedbu odgovarajućih mjera ublažavanja navedenih u Planu upravljanja društvom i okolišem ovaj će utjecaj biti u potpunosti ublažen.	Ne
Izgradnja	Utjecaj na režim podzemnih voda, kao i izdašnost, presijecanjem podzemnih tokova tokom probijanja tunela	Umjeren / Značajan	19.2.3	S odgovarajućim mjerama ublažavanja navedenim u Planu upravljanja društvom i okolišem ovaj će utjecaj biti ublažen u većoj mjeri. Trenutno dostupna istraživanja pokazuju da probijanje tunela ne bi trebalo uzrokovati trajno presijecanje podzemnih tokova i rezultirati rezidualnim utjecajem, no mogući su privremeni poremećaji režima podzemnih voda tokom bušenja tunela.	Ne
Izgradnja	Utjecaj na kvalitet podzemne vode zbog: > direktnog ispuštanja drenažne vode iz tunela bez obrade, > zamućenosti uzrokovane erozijom i iskopavanjem ili miniranjem stijenske mase, > slučajnog izlivanja u blizini izvora.	Umjeren / Značajan	19.2.4	Uz provedbu odgovarajućih mjera ublažavanja navedenih u Planu upravljanja društvom i okolišem ovaj će utjecaj biti u potpunosti ublažen.	Ne

SLUŽBENA UPOTREBA

12 COWI | IPF
 INSTRUMENT ZA INFRASTRUKTURNE PROJEKTE – TEHNIČKA POMOĆ 8 (IPF8) - TA2018148 R0 IPA
 STUDIJA O PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ I DRUŠTVO – POGLAVLJE 18 REZIDUALNI UTJECAJI

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
Korištenje	Utjecaj na kvalitet podzemne vode kao rezultat ispuštanja pročišćenih površinskih voda autoceste u blizini izvorišta i njihovih vodozaštitnih zona	Umjeren / Značajan	19.2.5	Uz provedbu odgovarajućih mjera ublažavanja navedenih u Planu upravljanja društvom i okolišem ovaj će utjecaj biti u potpunosti ublažen.	Ne
Površinske vode					
Izgradnja	Smanjenje kvaliteta vode rijeka Trešanice, Neretve i Bijele zbog izravnog ispuštanja onečišćujućih tvari koje nastaju tokom građevinskih aktivnosti	Umjeren / Značajan	19.3.1 19.3.2 19.3.4 19.3.5.	Izradom POG, PURP, PUODI, DPUGO i provedbom svih predloženih mjera, kako je propisano u Planu upravljanja društvom i okolišem, koje također uključuju primjenu dobrih praksi, ovi će utjecaji biti u potpunosti ublaženi. Dodatno, regulacijom rijeke Trešanice i Bijele izbjeci će se utjecaji građevinskih radova na kvalitet vode i ekologiju rijeke.	Ne
Izgradnja	Promjena riječnog toka i zatrpavanje tokom kopanja ili preusmjeravanje stalnih i povremenih vodotoka oko struktura autoceste	Umjeren / Značajan	19.3.3	Uz provedbu odgovarajućih mjera za osiguranje hidrauličke povezanosti površinskih tokova navedenih u Planu upravljanja društvom i okolišem ovaj će utjecaj biti u potpunosti ublažen.	Ne
Korištenje	Smanjenje kvalitete vode u riječnom sistemu kao rezultat: > Direktnog ispuštanja presječenog površinskog oticanja, > Direktnog ispuštanja sanitarne vode sa naplatnih stanica,	Umjeren / Značajan	19.3.6.	S odgovarajućim brojem instaliranih separatora ulja koji posebno pokrivaju dva vijadukta preko Trešanice i Neretve, te izradom PUODK koji uključuje PPRVS i provedbu svih mjera predviđenih	Ne

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
	<ul style="list-style-type: none"> > Slučajnog izlivanja opasnog materijala kao posljedica saobraćajnih nesreća, > Upotrebe sredstava za odmrzavanje. 			u Planu upravljanja društvom i okolišem, ovi utjecaji će biti u potpunosti ublaženi.	
Klimatski faktori					
Izgradnja	Klizišta i odroni stijena mogu ugroziti stabilnost terena sa štetnim posljedicama na kvalitet voda, ljude i građevinsku opremu	Umjeren / Značajan	19.4.1	Izradom PPRVS i implementiranjem odgovarajućih mjera ovaj utjecaj se može spriječiti, ali ne u potpunosti ublažiti.	Da
Izgradnja	Požari mogu izazvati gust dim, opasan po zdravlje ljudi i okoliš zbog emisije stakleničkih plinova	Umjeren / Značajan	19.4.2	Izradom PPRVS i implementiranjem predloženih mjera zaštite od požara i reagiranjem ovaj utjecaj se može spriječiti, ali ne u potpunosti ublažiti.	Da
Korištenje	Klizišta i odroni stijena mogu uzrokovati fizička oštećenja na saobraćajnoj infrastrukturi, sa prekidom saobraćaja i uništavanjem vozila, kao i prekidima vodovodnih i podzemnih instalacija	Umjeren / Značajan	19.4.3	Izradom i provedbom PPRVS i PUB, kao i redovnim pregledima trase autoceste kako je to navedeno u mjerama ublažavanja ovaj utjecaj se može spriječiti, ali ne u potpunosti ublažiti.	Da
Korištenje	Suše ili visoke temperature, uzrokuju zagrijavanje asfalta i time veće emisije stakleničkih plinova. Suše mogu dovesti do topljenja površinskog sloja ceste, što	Umjeren / Značajan	19.4.4	Izradom i provođenjem svih predloženih mjera ublažavanja ovaj utjecaj se u potpunosti može spriječiti.	Ne

SLUŽBENA UPOTREBA

14 COWI | IPF
 INSTRUMENT ZA INFRASTRUKTURNE PROJEKTE – TEHNIČKA POMOĆ 8 (IPF8) - TA2018148 R0 IPA
 STUDIJA O PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ I DRUŠTVO – POGLAVLJE 18 REZIDUALNI UTJECAJI

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja / značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
	dalje dovodi do stvaranja kolotruga koji destabiliziraju kretanje vozila				
Korištenje	Dim od požara može smanjiti vidljivost i može uzrokovati fizičku štetu saobraćajne infrastrukture, sa prekidima saobraćaja pa čak i smrti korisnika ceste	Umjeren / Značajan	19.4.5	Implementacijom predloženih mjera zaštite od požara i reakcijama ovaj utjecaj se može spriječiti, ali ne u potpunosti.	Da
Korištenje	Očekuje se značajno povećanje emisija stakleničkih plinova u projektnom području sa početkom korištenja dionice autoceste, što ima negativan utjecaj na okoliš	Umjeren / Značajan	19.4.6	Implementacijom predloženih mjera nije moguće u potpunosti ublažiti ovaj utjecaj. Ovaj utjecaj se smatra trajnim utjecajem Projekta ali njegov značaj će se smanjiti sa stalnim poboljšanjima tehnologije motora automobila.	Da
Kvalitet zraka					
Izgradnja	Emisije građevinske prašine Emisije izduvnih plinova nastalih sagorijevanjem u generatorima i drugoj građevinskoj opremi i vozilima	Umjeren / Značajan	19.5.1 19.5.2	Uz izradu PUODI koji uključuje mjere ublažavanja za upravljanje kvalitetom zraka, Plan upravljanja površinskim slojem tla, Plan upravljanja materijalima i implementaciju svih uključenih mjera, kako je definisano u Planu upravljanja društvom i okolišem, ovi utjecaji će se potpuno ublažiti.	Ne
Buka					

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
Izgradnja	Utjecaj povećanih nivoa buke tokom građevinskih radova na radnike i stanovništvo	Umjeren / Značajan	19.6.3	Implementacijom PUODI koji uključuje predložene mjere smanjenja buke iz Plana upravljanja društvom i okolišem, ovaj utjecaj se može u potpunosti ublažiti.	Ne
Korištenje	Utjecaj povećanih nivoa buke tokom korištenja autoceste na radnike i stanovništvo	Umjeren / Značajan	19.6.1 19.6.2 19.6.4	Odgovarajućim modeliranjem širenja buke i instaliranjem bukobrana u blizini naselja, ovaj utjecaj će se u potpunosti ublažiti. Također, predviđene su i dodatne mjere u slučaju da intenzitet saobraćaja bude veći od prvobitno planiranog.	Ne
Vibracije					
Izgradnja	Strukturna oštećenja od vibracija koji proizvode oprema i metode rada koje se koriste, uključujući upotrebu eksploziva	Nizak / Značajan	19.7.1	Ukoliko se poštuju preporučene sigurnosne udaljenosti za rad sa mašinama koje proizvode snažne vibracije i ako se primijene ostale mjere ublažavanja, ovaj utjecaj se u potpunosti može ublažiti.	Ne
Tlo					
Izgradnja	Odroni zbog prirode građevinskih radova Zbijanje i erozija kao rezultat korištenja teških mašina i opreme	Umjeren / Značajan	19.8.1 19.8.2 19.8.3	Uz izradu i implementaciju PUODI koji uključuje Plan upravljanja površinskim slojem zemljišta i Plan rekultivacije/sanacije zemljišta, te implementaciju svih mjera za upravljanje iskopom, vodom i	Ne

SLUŽBENA UPOTREBA

16 COWI | IPF
 INSTRUMENT ZA INFRASTRUKTURNE PROJEKTE – TEHNIČKA POMOĆ 8 (IPF8) - TA2018148 R0 IPA
 STUDIJA O PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ I DRUŠTVO – POGLAVLJE 18 REZIDUALNI UTJECAJI

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
	<p>Krčenje šume može dovesti do erozije tla</p> <p>Isušivanje tla</p> <p>Direktno ispuštanje otpadnih voda od održavanja građevinskih mašina na gradilištu i sanitarnih voda iz radničkih kampova</p> <p>Neadekvatno odlaganje otpada/ iskopa</p>		<p>19.8.4</p> <p>19.8.5</p>	<p>otpadom, kako je definisano u Planu upravljanja društvom i okolišem, ovi utjecaji će se potpuno ublažiti.</p>	
Korištenje	<p>Direktno ispuštanje vode površinskog oticanja</p> <p>Slučajno izlivanje goriva i ulja</p> <p>Korištenje sredstava za odmrzavanje</p>	Umjeren / Značajan	19.8.6	<p>Uz izradu i implementaciju PUODK koji uključuje predložene mjere i implementaciju svih mjera, kako je definisano u Planu upravljanja društvom i okolišem, a koje su predložene za otpad i zbrinjavanje otpada, ovi utjecaji će se potpuno ublažiti.</p>	Ne
Pejzaž					
Izgradnja	<p>Promjene postojećeg pejzaža i vizuelni utjecaji zbog građevinskih radova</p>	Umjeren / Značajan	19.9.1	<p>Implementacijom predloženih mjera vezano za pravilnu organizaciju gradilišta i izbor lokacije odlagališta otpada koja se uklapa u vizuelni izgled okoliša, ovi utjecaji će biti ublaženi.</p>	Ne

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
Korištenje	Promjene postojećeg pejzaža i vizuelni utjecaji zbog prisustva trajne strukture autoceste	Umjeren / Značajan	19.9.2	Implementacijom predloženih mjera nije moguće u potpunosti ublažiti ovaj utjecaj. Ovaj utjecaj se smatra trajnim utjecajem projekta.	Da
Upravljanje otpadom i materijalima					
Izgradnja	Kontaminacija okoliša zbog curenja i izlivanja otpada vezano za loše rukovanje iskopom i otpadom te organizaciju skladištenja/odlaganja	Visok / Značajan	19.10.1	Provedbom DPUGO-a, kako je definisano u Planu upravljanja društvom i okolišem, ovaj utjecaj će se potpuno ublažiti.	Ne
	Šteta po okoliš zbog otvaranja pozajmišta	Visok / Značajan	19.10.3	Kroz provedbu mjera navedenih u Planu upravljanja društvom i okolišem koje su u skladu sa okolišnim i društvenim standardima zajmodavaca, dobivanjem svih dozvola u skladu s federalnim zahtjevima za izdavanje dozvola ili podugovaranjem licenciranih dobavljača materijala, kako god je prikladno, ovaj će utjecaj biti u potpunosti ublažen.	Ne
Utjecaji na zajednicu					
Predizgradnja Izgradnja	Zdravlje i sigurnost zajednice	Umjeren / Značajan	19.11.1	Implementacijom predloženih mjera za smanjenje mogućnosti utjecaja priliva radnika, poput aktivnosti podizanja svijesti o zaraznim bolestima i spolno utemeljenom nasilju, uznemiravanja, te primjenom odredbi o smještaju (kampovima) radnika u skladu	Ne

SLUŽBENA UPOTREBA

18 COWI | IPF
 INSTRUMENT ZA INFRASTRUKTURNE PROJEKTE – TEHNIČKA POMOĆ 8 (IPF8) - TA2018148 R0 IPA
 STUDIJA O PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ I DRUŠTVO – POGLAVLJE 18 REZIDUALNI UTJECAJI

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
				<p>sa PZ odredbama i smjernicama EBRD/IFC „Smještaj radnika: procesi i standardi“ (2009), ovaj utjecaj će se potpuno ublažiti.</p> <p>Osim toga, ovaj će utjecaj biti u potpunosti ublažen izradom i provedbom Plana pripravnosti i reagovanja u vanrednim situacijama, Plana upravljanja saobraćajem i Plana uključivanja zainteresovanih strana, kroz implementaciju efikasnog i uspješnog žalbenog mehanizma, kao i pružanjem redovnih informacija javnosti o opsegu i trajanju radova prije početka građevinskih radova, kao i informacija o pristupu zemljištu s druge strane autoceste te kontakt podatke Izvođača za eventualne pritužbe.</p>	
Prekid komunalnih usluga (struja, voda, kanalizacija, telekomunikacije)					
Izgradnja	Prekidi u komunalnim uslugama (struja, voda, kanalizacija, telekomunikacije)	Umjeren / Značajan	19.12.1	Ovaj utjecaj će se ublažiti provedbom mjera ublažavanja za identificirane kolizijske tačke sadržane u preliminarnim saglasnostima nadležnih tijela i javnih komunalnih poduzeća, nadležnih za saobraćaj/prenos, komunikacije i infrastrukturu.	Ne
Utjecaji na vode					

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
Predizgradnja Izgradnja	Utjecaj na kvalitet podzemnih voda i vodoopskrbu	Umjeren / Značajan	19.13.1	Ovaj utjecaj će se ublažiti provedbom svih odgovarajućih inženjerskih mjera kako bi se spriječilo presijecanje podzemnih tokova i onečišćenje podzemnih voda, kao i omogućavanje vodoopskrbe svim zajednicama u svakom trenutku.	Ne
Otkup zemljišta, ograničenja korištenja zemljišta i prisilno raseljavanje					
Predizgradnja Izgradnja	Otkup zemljišta, ograničenja korištenja zemljišta i prisilno raseljavanje Privremeno zauzimanje privatnog zemljišta i privremeni gubici poslovnih prihoda, plata tokom građevinskih radova	Visok / Značajan	19.14.1	Sve osobe pod utjecajem projekta će biti komponezirane u skladu sa pravnim uslovima koji su predviđeni odobrenim Planovima za otkup imovine i preseljenje (POIP) koji će biti pripremljeni za dionice Konjic (Ovčari)-tunel Prenj, za sam tunel Prenj, za tunel Prenj-Mostar sjever i za obilaznicu Konjic. Ugroženim grupama, pored naknade za zemljište, imovinu i prihode pogođene projektom, biće obezbijeđene dodatne mjere rehabilitacije prema potrebama identifikovanim tokom perioda pripreme i implementacije POIP. Žalbeni mehanizam će biti na snazi tokom čitavog projektnog ciklusa kako bi se odgovorilo na sve zahtjeve u vezi sa projektom koje iznesu osobe pod	Da

SLUŽBENA UPOTREBA

20 COWI | IPF
 INSTRUMENT ZA INFRASTRUKTURNE PROJEKTE – TEHNIČKA POMOĆ 8 (IPF8) - TA2018148 R0 IPA
 STUDIJA O PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ I DRUŠTVO – POGLAVLJE 18 REZIDUALNI UTJECAJI

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
				utjecajem projekta i/ili zajednice u oblastima utjecaja projekta.	
Oštećenje ceste i utjecaj na lokalni saobraćaj					
Izgradnja	Oštećenje lokalne ceste Saobraćajne gužve Ograničenja pristupa	Umjeren / Značajan	19.15.1	Ovi utjecaji će se ublažiti primjenom Plana upravljanja površinskim slojem zemljišta koji će razmotriti fazu izgradnje kako bi se osiguralo zadržavanje lokalnog pristupa. Osim toga, postojeće lokalne ceste bit će obnovljene prije projekta, a nove lokalne ceste bit će izgrađene u slučaju da lokalna cesta prekida odjeljak s autocestom kako bi se lokalnim stanovnicima omogućilo da dođu do njihovih zemljišnih parcela i drugih lokacija.	Ne
Zdravstveni i sigurnosni rizici za radnike					
Izgradnja/ Korištenje	Zdravstveni i sigurnosni rizici za radnike	Umjeren / Značajan	19.16.1 19.11.1 19.6.1	Predloženo je nekoliko mjera, uključujući upotrebu efikasnog i uspješnog mehanizma za žalbe, u Planu upravljanja društvom i okolišem da se ublaže mogući utjecaji na zdravlje i sigurnost radnika tokom faze izgradnje. Ako se sve mjere sprovedu, rezidualni utjecaji će u potpunosti biti ublaženi.	Ne
Kulturno-historijsko i arheološko naslijeđe					

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
Predizgradnja Izgradnja Korištenje	Oštećenje vidljivog i zatrpanog kulturno-historijskog i arheološkog naslijeđa	Umjeren / Značajan	19.17.1	Ovaj utjecaj će se ublažiti primjenom mjera navedenih u Planu upravljanja društvom i okolišem i dodatno kako bude sugerisano od strane Federalnog instituta za zaštitu spomenika tokom faze projektovanja.	Ne
Opasnost od NUS					
Predizgradnja	Opasnost od NUS	Umjeren / Značajan	19.18.1	Aдекватne mjere ublažavanja su predložene u Planu upravljanja društvom i okolišem za ublažavanje svakog mogućeg utjecaja vezanog za opasnost od NUS u fazi predizgradnje. Biće potrebno organizirati izvođenje građevinskih radova nakon što JPAC dobije odobrenje/ potvrdu da na terenu nema sumnjivih područja i minsko rizičnih područja. Po završetku deminiranja i dobijanja odobrenja da na terenu nema sumnjivih i minsko rizičnih područja, rezidualni utjecaji u fazi predizgradnje će u potpunosti biti ublaženi.	Ne
Izgradnja	Opasnost od NUS	Umjeren / Značajan	19.18.2	Vezano za fazu izgradnje, mjere ublažavanja su predložene u Planu upravljanja društvom i okolišem za ublažavanje svakog mogućeg utjecaja vezanog za opasnost od NUS u fazi izgradnje. Nakon implementacije takvih mjera (kao što je obustava	Ne

SLUŽBENA UPOTREBA

22 COWI | IPF
 INSTRUMENT ZA INFRASTRUKTURNE PROJEKTE – TEHNIČKA POMOĆ 8 (IPF8) - TA2018148 R0 IPA
 STUDIJA O PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ I DRUŠTVO – POGLAVLJE 18 REZIDUALNI UTJECAJI

Faza	Identificirani utjecaj	Procjena utjecaja/ značaj prije ublažavanja	Predložene mjere ublažavanja	Procjena utjecaja nakon ublažavanja	Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja
				radova u slučaju sumnje vezano za moguće NUS i obavještanje BHMAC) rezidualni utjecaji izgradnje Projekta će u potpunosti biti ublaženi.	

Procjena jačine i prihvatljivosti rezidualnih utjecaja koji će ostati nakon ublažavanja su predstavljeni u tabeli u nastavku.

Tabela 18-2: Procjena jačine i prihvatljivosti rezidualnih utjecaja koji će ostati nakon ublažavanja

Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja	Jačina	Prihvatljivost/komentar
Gubitak staništa zbog pripreme gradilišta i tokom izvođenja građevinskih radova, fragmentacija staništa	Umjerena	<p>Provedbom predloženih mjera ublažavanja nije moguće u potpunosti ublažiti ovaj utjecaj. Smatra se trajnim utjecajem projekta. Jačina utjecaja se smatra umjerenom zbog veličine zahvaćenog područja. Direktno pogođena staništa uglavnom uključuju staništa koja su pod antropogenim pritiskom. Međutim, staništa koja imaju prioritete odlike biodiverziteta (POB) i kritična staništa (KS) su locirana unutar područja pod utjecajem projekta.</p> <p>Neka područja prirodnih šuma koja ne ispunjavaju kriterije za POB i KS bit će izgubljena; međutim, pošumljavanje istog područja djelomično će ublažiti gubitak najočuvanijih prirodnih staništa.</p> <p>Zbog zahtjeva EBRD NNL/NG, kompenzacija je neophodna za ovaj Projekt. Smjernice za kompenzaciju navedene su u PUB-u.</p>
Uklanjanje i čišćenje vegetacijskog pokrivača i flore u fazi pripreme gradilišta i tokom izvođenja građevinskih radova	Niska	Provedbom predloženih mjera ublažavanja nije moguće u potpunosti ublažiti ovaj utjecaj. Smatra se prihvatljivim utjecajem niske jačine zbog mjera ublažavanja koje ga značajno smanjuju. Ovaj se utjecaj smatra neizbježnim i trajnim utjecajem projekta.
Utjecaj prirodnih nepogoda uključujući klizišta, odrone, suše i požare na autocesti	Umjerena	Prirodne nepogode se ne mogu izbjeći. Implementacijom mjera ublažavanja može se postići određeni stepen prevencije, dok se može povećati nivo pripravnosti i reagiranja. Treba imati na umu da je osjetljivost projektnog područja na klizišta niska do umjerena. Smatra se da je utjecaj umjeren uglavnom zbog povećane opasnosti od prirodnih požara i suša.
Emisije stakleničkih plinova iz automobila	Niska	Provedbom predloženih mjera ublažavanja nije moguće u potpunosti ublažiti ovaj utjecaj. Povećanje emisija u fazi korištenja rezultat je predviđenog povećanja intenziteta saobraćaja do 2060. godine, kako je i predviđeno Saobraćajnom studijom. Ovaj se utjecaj smatra neizbježnim i trajnim utjecajem projekta.
Promjene u postojećem pejzažu i vizuelnim utjecajima zbog prisustva trajnih struktura autoceste	Umjerena	Provedbom predloženih mjera ublažavanja nije moguće u potpunosti ublažiti ovaj utjecaj. Smatra se trajnim utjecajem projekta. Jačina utjecaja je umjerena zbog postojanja trajnog objekta autoceste iznad zemlje. Ovaj se utjecaj smatra neizbježnim i trajnim učinkom projekta.
Otkup zemljišta, ograničenja korištenja zemljišta i prisilno raseljavanje	Umjerena	Provedbom mjera ublažavanja predloženih u Okviru za otkup imovine (koji će biti precizirani u budućim Planovima za otkup imovine), nije moguće u potpunosti ublažiti ovaj utjecaj. Smatra se da je jačina utjecaja niska uzimajući u obzir da je jedno od ključnih načela Okvira za otkup imovine da se

SLUŽBENA UPOTREBA

24 COWI | IPF
INSTRUMENT ZA INFRASTRUKTURNE PROJEKTE – TEHNIČKA POMOĆ 8 (IPF8) - TA2018148 R0 IPA
STUDIJA O PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ I DRUŠTVO – POGLAVLJE 18 REZIDUALNI UTJECAJI

Rezidualni utjecaji nakon ublažavanja	Jačina	Prihvatljivost/komentar
		sredstva za život i životni standardi pogođenih osoba poboljšavaju ili barem obnove.